

ז י .

פ ר ו ט ד ק ו ל מ ס ' 41

מ י ס י ב ת ו ע ד ת ה פ נ י מ

ס ה ת ק י ל מ ה ב י נ ו מ ד ' , י א ב ס י ו נ
(11.6.52) ב ט ע ה 8.30

מ ס ת מ פ י ל מ :

- י . ס פ י ל ר - ה י ו ר ' נ
- ע . א ס ר
- ל . י ס ע י ה נ
- י . ב נ - צ ב ל
- ד . ה כ ה נ
- ס . ח ז ב ל
- א . כ ה נ
- א . פ י
- ע . ח ב י ב ל
- א . ס ו ט ס ק
- ס . ז ו ט ס נ
- ס . פ ר ל ס ט י ל י נ

ס ו ז מ פ נ י מ :

- ס ר ה פ נ י מ - ס . ס פ י ל ר א
- ס ר ס י - ס ס ר ה פ נ י מ
- ס ר נ ג ב ל - ס ס ר ה מ ס פ ט י מ

ס ד ר ה י נ ו מ :

- (א) ח ו ק ה ד ר כ ו נ י מ ת ס י ' ב 1952 .
- (ב) ה ד י נ ו נ ע ל ה צ ע ת ח ב ר ה כ נ ס ת ה ר ר י .

ה י ו ר ' ר י . ס פ י ל ר :

א נ י פ ו ת ח א ת ה י ס י ב ה .

ב ה ת א מ ל ה ח ל ס ת ה ו ז ע ד ה ע ב ר ה ו ע ד ת - ה מ ס נ ה
א ס ר נ ק ב ע ה ל מ ט ר ה ז ו (כ ה ר כ ב ; א . כ ה נ , ע . א ס ר , א . פ ר ל , ס . ח ז ב ל ו א נ כ י)
ע ל ח ו ק ה ד ר כ ו נ י מ ת ס י ' ב 1952 . ל א ח ר ס ה ו ז ע ד ה ס י פ ל ה ב ח ו ק ו ת י ק נ ה ב ו ט ס פ ר
ת י ק ו ב י מ ה י א ס ח ז י ר ה א ו ת ו ל א י ס ו ר מ ל י א ת ה ו ז ע ד ה ע ל - מ נ ת ס ת ב י א א ו ת ו
ל מ ל י א ת ה כ נ ס ת . א נ י מ צ י ע ל מ ע נ ה ס ד ר , ל ה ש ו ר ת א ת ח ו ק ה ד ר כ ו נ י מ ב ט נ פ ס
ה צ ה נ ב ל ט ו פ ס ה כ ח ו ל ו ל ע מ ו ד ע ל ה ס י נ ו י י מ ס ח ל ו .

ס ע י פ 1 ה ת ק ב ל ל ל א ה ע ר ו ת : " ב ח ו ק ז ה -
" ד ר כ ו נ " פ י ר ו ט ו - ד ר כ ו נ י ש ר א ל י ס א י נ ו ד ר כ ו נ ד י פ ל ו ט ס י ו א י נ ו ד ר כ ו נ ס י ר ו ת .
" ת ע ב ו ר " פ י ר ו ט ו - ת ע ו ד ת ז ה ו ת ו ט ס ע י ש ר א ל י ת ס א י נ ה ד ר כ ו נ ;
" ה ס ר " פ י ר ו ט ו - ס ר ה פ נ י מ .

ב ס ע י פ 2 ח ל ס י נ ו י . ה מ ס ט צ ו א ת ה מ ל י מ
" ה ס ר ד ס א י " ס ה נ ו ט ס ח ה ק ו ד מ ת . כ ל ו מ ר , ה צ נ ו ט ה ה נ ו כ ח י מ ח י י ב . א ת ה ה ג ב ל ו ת
מ פ ר ט ה ח ו ק ב ס ע י פ 6 . " (א) ד ר כ ו נ נ י ת נ ל א ז ר ח י ש ר א ל ; (ב) ת ע ב ו ר
נ י ת נ ל מ י ס א י נ ו א ז ר ח י ש ר א ל י א ו ל מ י ס א ז ר ח ו ת ו ב ל ת י ס ו ג ד ר ת א ו ס ט ו פ ק ת ,
ו מ ט ע מ י מ ס י נ ו ח ד י מ - ג מ ל א ז ר ח י ש ר א ל י .

ב ס ע י פ ק ט נ (ב) מ צ א ה ו ע ד ת ה מ ס נ ה ל נ כ ו נ
ל ה ו ס י פ א ת ה מ ל י מ " ו מ ט ע מ י מ ס י נ ו ח ד י מ ג מ ל א ז ר ח י ש ר א ל י " . א י ל ו ל א ה י א כ ת ל ב
" ג מ ל א ז ר ח י ש ר א ל י " א פ ס ר ה י א ל ה נ י ח ס מ א ל א י ו כ ל ס ר ל י ת נ ל ו ד ר כ ו נ א ו
ת ע ב ו ר .

ז. בן-צביל

האם תעבור מתאים למוסג "לסה פסה"?

היו"ר י. ספייר:

זהו התרגום הסדורי.

א. סוסטק:

לדעתי, חסרה בסעיף זה הגדרה יסודית, שיש לאזרח הזכות לתבוע דרכון. אני מקבל את המוסג רטאי או אינו רטאי לגבי הסד או בא-כוחו, אולם לגבי האזרח - הוא רטאי וזכאי לדרכון ישראלי.

היו"ר י. ספייר:

אנסי ספוט סבירים שמוסג זה אוטר שלכל אזרח הזכות לקבל דרכון.

מר שי:

בשעה שבאנו להגדיר את המוסג בחוק בפעם הקודמת, חשבנו שהמוסג "רטאי לתת" או "אינו רטאי לתת" הוא יותר סדי מוגבל. לכן, בא התיקון בחוק זה, שדרכון ניתן לאזרח ישראלי ותעבור ניתן למי שאינו אזרח ישראלי, או למי שאזרחותו בלתי מוגדרת או מסופקת, ומטעמים מיוחדים - גם לאזרח ישראלי. תמיד שנסרת לה המדינה זכות לתת או לא לתת בהתאם לתנאים. סעיף 6 בא לכן למנות את ההגבלות שייעשו לפי סיקול דעתו של הסד. הסד כמו-כן חיצב לפעמים להוציא תעבור לסודת רצונו של אדם במקרה של גירוש מן הארץ, לכן לא ניתן לכתוב בחוק "דרכון ניתן לאזרח ישראלי לפי דרישתו" או "אזרח ישראלי זכאי לדרכון" כפי שהציע חבר הכנסת סוסטק.

היו"ר י. ספייר:

אני מבין שהתיקון של מר סוסטק לא התקבל.

י. יטעיהו:

לי בראה שהמלים "מטעמים מיוחדים" סתומות מדי.

היו"ר י. ספייר:

הרי בענין זה יש לאזרח הישראלי תוספת זכות לזכותו האלמנטרית הבלתי מותנית לקבל דרכון. אבל, הכוונה לא היתה להגביל את נתינת הזכות של התעבור אלא להצדיק אותה בשעה שלא היתה בזכות בחוק. יתכן מאד שהמלה "מיוחדים" יכולה לעורר הרהורים. על-כל-פנים אין סעיף זה כולל את כל המקרים והאפשרויות של סירוב נתינת דרכון לאזרח ישראלי, כל זה מפורט בסעיף 6 להלן.

י. בן-צביל:

אני מציע להחליף את המלים "ומטעמים מיוחדים" במלים "במקרים מיוחדים".

התיקון התקבל.

היו"ר י. ספייר:

אנו עוברים לסעיף 3. גם בסעיף זה חלו שינויים. כפי שאתם רואים בחוק הקודם

כתוב: " (א) דרכון או תעבור ניתן -

- (1) על שם יחיד - בסבילן בלבד;
- (2) על שם אב המשפחה - בסבילן בסביל אשתו ובסביל ילדין שלא מלאו להם שבע-עשרה שנה.
- (3) על שם אם המשפחה - בסבילה ובסביל ילדיה שלא מלאו להם שבע עשרה שנה.

היות והשתנה עכסיו מבנה הסעיף חל השינוי כדלקמן: " (א) דרכון או תעבור ניתנים -

- (1) ליחיד
- (2) לזוג - בעל ואשתו.
- (3) ליחיד או לזוג בסבילם ובסביל ילדיהם שלא מלאו להם שבע עשרה שנה.

התיקון בא להשוות את אם המספחה לאב
מספחה בקבלת דרכון או תעבור, מבלי להכנס לתוך כל הסבך הזה של הבעל או
האשה, ובאשר בצורה כוללת: לזוג - בעל ואשתו. בסעיף קטן (3) נאמר:
ליחיד או לזוג בשבילם ובשביל ילדיהם שלא מלאו להם שבע עשרה שנה. בזה
בכללה האפשרות שהבעל יוכל על המספורט שלו לצרף גם את ילדיו ואשתו.
בהתאם לכך, כל הסבבה הזו אינו פוגע או פוגם בכל הבעיות המתעוררות ביחס
לזכויות שתמסרנה לבעל או לאשה. הוא משאיר את הסבבה באופן של שיווי-
משלם.

בסעיף 3(ב) "השר רשאי להתיר צירופן של
אדם שלא מלאו לו שבע עשרה שנה לדרכון או לתעבור של אדם אחר שמלאו לו
שבע עשרה שנה, אף שאיננו אחד מהוריו של המצורף."

בחוק במסוק המלים "אם ראה טעמים סיוחלים
לכך" אחרי המלה "רשאי".

פ. ישיבה:
יש לי הרושם שמה שתוקן על-ידי ועדת המסנה
לא י. את מסמעות הסעיף. אמנם כתוב בסעיף
הראשון ליחיד, אלא שאח"כ בסעיף קטן (3) נכתב: "ליחיד או לזוג בשבילם
ובשביל ילדיהם שלא מלאו להם שבע עשרה שנה, והרי יכולים לקרוא זאת כנגינת
אחת. אני מציע לצמצם את הסעיף לשתי פסקות. פסקה א' וב' תהיינה
לפסקה אחת ופסקה שלישית תהיה פסקה שניה."

היו"ר י. ספיר:
לפי חוק הפירושים אני יודע שיחיד ורבים
ואחד וזוג זה אותו דבר.

מר נגבי:
אני מציע להאריך את הסעיף ל-4 פסקות.
(1 ליחיד; 2 ליחיד בשבילו וילדיו שלא
מלאו להם שבע עשרה שנה; 3 לזוג - בעל ואשתו; 4 לזוג בשבילם ובשביל
ילדיהם שלא מלאו להם שבע עשרה שנה.

היו"ר י. ספיר:
אני חושב שהדבר מחייב תיקון. לשון
חוק בדרך כלל הוא כזה שגם כשמדובר ביחידים
הלשון הוא לשון רבים.

מ. חובי:
אני חוזר על הצעתי בוועדת המסנה, להשאיר
את הנוסח שהציעה הממשלה בהצעת החוק. שם
המדובר הוא לגבי אב מספחה ואם מספחה. גם אם לא יחול כל שינוי אינני
מסכים להלכה לנוסח המובא על-ידי הוועדה. אינני סבור שאגב הדיון בחוק
הדרכונים יש להכניס שינויים מרחיקים לכת שאינם מקובלים בעולם כולו, לא
בעטנו ולא בטדינתנו. ביחוד מתקש הדבר לגבי חוקים אחרים למשל, כשאב
המספחה נושא בתשלום מס ההכנסה. אני רואה בזה ענין עקרוני, ואם יתקבל
החוק הרי סחר יקבעו עוד חוק חדש ויוצע לרבנות שהאשה תגיד לאיש "הרי
אתה מקודם לי".

לכן, אני מציע שישאר הנוסח הקודם גם אם
מר שי יסביר שאין כל הבדל, אם הוועדה לא תקבל דעתי אני עומד על-כך שתדעם
לי הסתייגות.

היו"ר י. ספיר:
ההנחה היתה שהנוסח המוצע על-ידי הוועדה
הוא נויטרלי ואינו קובע כל הלכה וכל קידמה.
לכן, הרוב בוועדה הניח שבצורה זו אינו נכנס לעובי הקורה של הבעיות.

מ. חובי:
אילו הוגשה ההצעה מלכתחילה כפי שהיא
מוגשת עכשיו על-ידי ועדת המסנה, לא הייתי
כלל מערער, שכאן זה בא מתוך נוחיות אדמיניסטרטיבית, אולם מכיון שבא מישהו
לשנות את הצעת החוק של הממשלה מתוך עקרון מסויים, הרי מתוך אותו העקרון
אני מציע הסתייגות.

מר שי:
אינני רואה בהצעת החוק המתוקנת כל פגיעה.
אדרבא, טובאת כאן אפשרות לאטה לנוסע

עם הילדים ובכלל התיכון מטצה את כל האפשרויות.

מד בגבי:

צורך מד סי. הנוסח יכול להסאר כפי שהוא מכיון שסעיף ב' בא אחר-כך להסביר שאפשר לרשום ילדים שלא סלאו להם שבע עשרה בפספורט חוקי אף שאיננו אחד מהוריו של המצורף: "השר רשאי להתיר צירופו של אדם שלא סלאו לו שבע עשרה שנה לדרכון או לתעבור של אדם אחר סמלאו לו שבע עשרה שנה, אף שאיננו אחד מהוריו של המצורף."

א. כהן:

אם יתעורר צל של ספק ספיסקט 3 מכוונת רק לילדים של זוג וילידים שלא לילדים של יחיד אציע נוסח זה: דרכון או תעבור ניתנים - 1) ליחיד, או ליחיד וילידיו שלא סלאו להם שבע עשרה שנה. והרי כל יחיד לפי חוק הפירוטים הוא גם יחידה.

מד בגבי:

אני מציע במקום לתאריך לקצר: "דרכון או תעבור ניתנים: 1) ליחיד - בסבילן בלבד, או בסבילן ובסבילן ילדיו שלא סלאו להם שבע עשרה שנה. 2) לזוג - בעל ואשתו בלבד, או בסבילן ובסבילן ילדיהם שלא סלאו להם שבע-עשרה שנה."

י. בן-צבלי:

לדעתי, כל המוסיף גורע.

היו"ר י. ספיר:

הבינותי שסעיף קטן (ב) מקנה אותה הזכות הסופית, גם אם יתעורר ספק לפירוש פסקה

3(א)(3), ואין כל חשש.

סעיף 3 - התסבל.

הסתלי גרות: חבר הכנסת הררי מציע להסאיר את הנוסח הקודם.

היו"ר י. ספיר:

סעיף 4: (א) תקפו של דרכון הוא שנתיים מיום שניתן, אך השר רשאי לקבוע לדרכון

סוויים תקופה קצרה מזו.

א. שומסקי:

מהו הניסוק?

היו"ר י. ספיר:

דובר על כך בוועדת המשנה. ישנם גורמים שונים, כגון, בזמן סלחטה, חייב שדות, או לפי תביעת בית המשפט. בוועדת המשנה עלתה הצעתו של חבר הכנסת פרי שהארכת תקפו של דרכון תהיה לתקופה נוספת שלא תעלה על חמס שנים, ובלבד סך כל ימי תקפו של הדרכון לא יעלה על עשר שנים מיום שניתן. הוא בא להחזיר את החוק בהתאם לזה שהיה בתקופת המנדט. ההצעה שכנגד מציעה שתקפו של דרכון יהיה שנתיים מיום שניתן, כדי לעמוד על תוצאות הנסיון הזה בתקופה שהיא קצרה יותר למעשה, והארכה היא כמעט אוטומטית, אלא שהצעה זו נותנת חובה להאריך את הדרכון לתקופה נוספת שלא תעלה על 10 שנים לעומת חמס שנים בהצעת החוק.

אבקס סמוי לנסור הסבר נוסף אם יש צורך.

מד סי:

מסללת המנדט נהגה לתת דרכון לחמס שנים, אולם, למעשה קבעה בטטה זה שתי קטיגוריות: האחת לחמס שנים והשניה לשנתיים. סך-הכל ימי תקפו של הדרכון לא עלו גם כן על עשר שנים. אנו חשבנו שאיננו צריכים ללכת לפי הנוהג במסללת המנדט, מכיון שהמדינה שלנו היא מדינה צעירה ורצוי לנו לרכוש תחילה נסיון ולאור נסיון זה אולי לפעול גם בעתיד. ישנן עוד מדינות, מאד מבוטטות, אשר מעניקות דרכונים לשנתיים בלבד. לדוגמא: צרפת וארצות-הברית. ארצות מזרח אירופה נותנות דרכונים לשינה, חצי שנה.

אנו מצאנו למועיל לבן כי האזרח הישראלי בחוץ-לארץ יזפיע/עבפי הציר כדי להאריך את דרכו. כפי שהזכרתי בהארכה היא כמעט אוטומטית, או אפילו אוטומטית טוחלטת ואין בתקלים בכל קושי בקשר לסך כל ימי תוקפו של דרכון התעורר ויכנה מוצדק במלואת הכנסת בקשר לבחובו בייר וכדומה, וקבלנו עשר שנים לעומת שש שנים בדרך כלל עשר שנים היא תקופה המתקבלת על הדעת, גם לגבי שני תמונת האדם ועוד.

א. כהן: האם אוכל לדעת מהו תוכן ההסתייגות להארכת תקפו של דרכון לחמש שנים?

היו"ר י. ספיר: המציעים חמש שנים (חביבי זפרי) שמים את הדגש על המוסנס של הדגשת האמון באזרח. אין פה כל טעמים טעשיים, אין פה טעמים שמושיים סכנייים שיש בהם משום הקלה, פה האלמנט העיקרי הבעת יחסה של המדינה או של הממשלה אל האזרח.

א. פרי: לאמיתו של דבר אני סבור כי לא בחוזה כל הגבלה ישנם חברים שרואים עצמם כדמוקרטים מאד, ומפעם לפעם משמיעים טענות כלפי המדינות שהם קודמים לה סוטליטריות. אני חושב כי מה שנקבע בסעיף זה ובעיקר בסעיף שיבוא לאחרי-כך זוהי סגמה טוטלית טובה. מה שמעוות סגמה זו? הסגמה היא להטיל על האזרח פיקוח טראש, להגביל תנועותיו ונתחנת האזרח בידי השלטון המבצע, בדרך כלל אני מתנגד לזהות אנשים גם בתוך המדינה על-פי תעודת זהות, כפי שישנו זאת מן המסטר הצרפי. אינני סבור שצריך להגביל אזרח הנוסע לחוץ-לארץ לא לשנתיים ואף לא לחמש שנים, אני מציע היתר יציאה לא הגבלה בזמן אבל אם מקבלים את הכלל של הגבלה - אני מציע תקופה מסושכת יותר, של חמש שנים, זו גם תקופה נוחה מבחינת הנוחיות האדמיניסטרטיבית. ההצעה לשנתיים - אני רואה בה משום הטלת פיקוח של השלטון המבצע על אזרחים בכל צעד ושעל. זאת סגמה הטעיף הזה ואני מתנגד לו. עוד נדבר על כך בסעיף 6.

אני מתנגד כמז-כן גם למלים: "אך השך דשאי לקבוע לדרכון מסויים תקופה קצרה מזו" אני מציע לכתוב: "... תקופה ארוכה מזו".

א. שונסטין: המצב הקיים בארץ הוא כזה שעוברת חצי שנה עד שמתקבל דרכון ועל-ידי כך נוצרת סמילא הגבלה נוספת לאזרח גם אם נעשתה בכוונה.

היו"ר י. ספיר: אינני רואה אפשרות לפשרה. הדעות מנוגדות. אני מעמיד להצבעה את שתי הנוסחאות: נוסחה אחת לחמש שנים ונוסחה שניה לשנתיים.

ה צ ג ה

- 5 - בעד תקפו של דרכון לחמש שנים...
- 6 - בעד תקפו של דרכון לשנתיים...

הנחלט (לסעיף 4 א)

תוקפו של דרכון הוא שנתיים סיום שניתן.

הסתייגות: א. פרי, י. חביבי, א. שונסטין, פרלסטיין - מציעים חמש שנים.

היו"ר י. ספיר: אנו עובר לשאלה שניה: אם דשאי שר הפנים לקבוע לדרכון מסויים תקופה קצרה יותר. חברי הכנסת פרי וזיסעשהו מציעים להאריך את הזמן. אבקש מר שרי להסביר את עקרונות ההצעה.

סר ט"ז:

ישנם מקרים דבילים, שבא אדם ומבקש דרכון לחצי שנה כי הוא חייב צבא. אנו נותנים לו דרכון לחצי שנה בלבד. ישנם גם מקרים שאדם חייב להתחייב בפני בית משפט פלילי או בית משפט אחר והוא מבקש דרכון לתקופה קצרה. אנו מאפשרים לו זאת ומתוך כך הכנסנו את ההגבלה בכל מקרה רגיל יינתן דרכון בהתאם לתקופה שנקבעה בחוק.

י. בן-צבי:

אם נקבל את הסעיף ללא פיסקה זו, פירוש הדבר שמטרת הפנים מוכרח לתת דרכון לתקופה של שנתיים. בה בטעה שאדם אינו זקוק לזה. איננו מבין מדוע ישנה דעה מנוגדת, וחילוקי דעות.

ט. פרלמאטיין:

הייתי מעוניין לשמוע את חוות-דעת בא-כח מטרת הפנים על הנוהג בארצות אחרות.

סר ט"ח:

זהו הנוהג בעולם כולו.

א. פרי:

אני מוצא כי פסוק זה מיותר נוכח ההגבלות שבסעיף 6(ג). לגבי אדם החייב

בשרות קיימים חוקים אחרים.

ע. אסא:

לך חפש אותו בחוץ-לארץ.

א. פרי:

אם נקבל את הנחתך, סר אסף, ואם בדעת אותו אדם להתחמק הוא לא ישוב גם אם

ינתן לו דרכון למסך שנתיים.

א. כהן:

הוא לא יוכל לעבוד מארץ לארץ בחוץ-לארץ ללא היתר מגוריים.

סר ט"ט:

ההגיון מחייב שאם ישנה הסכמה לסעיף 6(ג) תהיה הסכמה גם לסעיף זה.

א. פרי:

אני מציע להגביל זאת למקרה של שירות צבאי או תביעה משפטית וכד'.

ד. הכהן:

איננו יכולים לדעת מראש מקרים שיקרו.

א. כהן:

יש ארצות שאינן מעונינות לתת ויזות לזמן מסוים, וזה גם כן ביסוק להגבלת

דרכון בהתאם לבקשת המבקש.

היו"ר י. ספיר:

הצעת חבר-הכנסת פרי ברורה מאד. הוא מציע להוסיף אחרי סעיף 4(א) את המלים: "במקרים שאדם חייב בשרות צבאי או לאומי או לקחה על-פני בקשת המבקש".

י. בן-צבי:

אני מציע לכתוב "במקרים מסויימים".

סר ט"י:

אינני רואה יותר מאשר שתי אפשרויות:

טעמים בטחוניים ותביעה משפטית. אשר

למלים "על פי בקשת המבקש" - מקרה זה כמעט ואינו קורה. ברוב המקרים

הארכת דרכון כמעט ואינה מוזיקה - איננה מינוס. לכן, אני מציע להשמיט

מלים אלה מן הנוסח.

היו"ר י. ספיר:

אם כן, ארגומנט זה נפל. עומדת להצבעה שתי קטלגוריות: 1) הנוסח הקיים; 2) הנוסח

הקיים בתוספת המלים "במקרים שאדם חייב בשרות צבאי או לאומי אחר, או על-פני תביעה משפטית".

ה ע ג ה

בעד נוסח ראשון - 6
בעד נוסח שני - 6

הוחלט (לסעיף 4 (א))

התקבלו סתי גירסות לסיפא של הסעיף.

סעיף 4 (ב) - התקבל.

היו"ר י. ספיר:

בסעיף 5 (א) לא הוכנס כל שינוי. דעת רוב
הוועד ה היא שלבני תעבור יש הצדקה להחמיר
היה תקפו של תעבור תקופה קצרה מסנה אחת, וסאי הסר
להאריך את תקפו לתקופה נוספת, ובלבד ססך כל ימי תקפו
של התעבור לא יעלו על שנה אחת סיום שניתן.

הסעיף - התקבל.

אנו שבוים לסעיף 6. בו הוכנסו שינויים ויסנה
הסתייגות לחבר הכנסת פרי. בסעיף קטן (א) שונה הנוסח. בסעיף קטן (ב) היה
הנוסח הקודם כך: "לבטל דרכון או תעבור שניתנו ולצוות על החזרתם". ושונה:
"לקבוע תנאים למתן דרכון או תעבור ולהארכתם". בסעיף קטן (ג) הנוסח הוא:
"לבטל דרכון או תעבור שניתנו או לקצר את תקופת תקפם, ולצוות על החזרתם".
סעיף קטן (ד) מאפשר לסר לסייג את הארצות שביחס אליהן יהיה לדרכון או
לתעבור תוקף. סייג זה חל בין בזמן מתן הדרכון ובין לאחר מכן.

חבר הכנסת פרי מציע שהסר וסאי לקצר את
תקופת תוקפו של דרכון, לסרב לתת דרכון או להאריך, לבטל דרכון שניתן
ולצוות על החזרתו - בזמן מלחמה או אם המבקש חייב בסרות צבאי סדיר, לתקופת
שרות, או לפי תביעת בית-המספט, וכן בזמן מתן דרכון לקבוע סייגים ביחס
לארצות שאליהן הוא ניתן, אם הן עוסדות בקסרי מלחמה עם סדינת-ישראל.

היו"ר י. ספיר:

סהנוסחה הקודמת מחקנו את המלים "כסוב בעיניו"
אחרי המלים "לאחר מכן". מתוך ההסבר שקבלנו
ומתוך ההנחה הססתמכת על תקופת המנדט סאז היה נהוג סהמסונה, הנציב העליון,
היתה לו סמכות רחבה סאד והדברים בעסו לפי סיקול דעתו. הנוסחא הזו באה
לתת סמכות רחבה יותר בידי הסמונה ונצנה מפני תנאים טובים סחוץ לאלת סהגבלנו
אותם בקסר לביסול או שינוי תנאים סחיו קיימים בעת גתינת הדרכון.

א. סוסטס:

אני מציע סתי הצעות לסעיף זה. (א) לסחוק
את המלים "לפי סיקול דעתו" - מכיון סאין
אפשרות לפי הנוסח הזה לערער בפני בית סשפט גבוה לצדק. ואני אומר זאת
על-ססך נסיון: נוסח זה מאפשר דיסקרציה לסר. אינני חושב סאפשר לפרט בחוק
את כל הסעיפים סבהתאם להם יפעל סר לפי סיקול דעתו, לכן אני מציע לקבל
תיקון ס"הסר וסאי לפי תקנות סיותקנו באסוד ועדת הפנים (א) לסרב ליתן דרכון
או תעבור ולסרב להארכתם; (ב) לקבוע תנאים למתן דרכון או תעבור ולהארכתם;
(ג) לבטל דרכון או תעבור שניתנו או לקצר את תקופת תקפם, ולצוות על החזרתם;
זה מאפשר סייגים ססויימים גם לסר ופוחת פתח לערעור בסקרה הצורך.

(ב) אני מציע לכלול בסעיף קטן (ד) תוספת
סתוקף דרכון יסראלי אינו חל על גרמניה. אני מציע לציינ זאת גם בחוק וגם
בדרכון. גם האסריקאים הכניסו לפני סספר שנים סייג זה בדרכונם. אין כל
ספק סייג הגדלים סהותיים בניסוקים סאני מציע לבני הניסוקים סהאסריקאים
ניסוק.

ר. הבהן:

סה בעסה כסנצטרך להגיע לפינלנד דרך גרמניה?

חבר הכנסת חביבי טוען שתושבי הארץ שאין להם נתינות זרה והגישו בקשות להתאזרח, לגבי תעבור אלא אלה שאותן מציע חבר הכנסת פרי.

היו"ר י. ספיר:

מר שי:
אני מבין שלשנם בארץ מספר אושבים אשר לפי חוק האזרחות אין האזרחות שלהם אוטומטית והם צריכים להתאזרח, לכן הם זכאים לקבל תעבור לכל הדעות. ובכן, לגביהם, באותה תקופה שאינם אזרחי המדינה, ותקופה זו איננה קבועה, אם ניתן להם תעבור - מציע חבר הכנסת חביבי שתחולנה אותן ההגבלות שמטיל מר פרי על סמכויות הסר לסרב או לא לסרב. אולם, לי נדמה שמר פרי מכוון דבריו לדרכון ולא לתעבור.

מר ירין:
אני רוצה להגיד מספר סלים על הצעת חבר הכנסת שנטסק, ביחס לתקנות. אני חושב שזו לא יכולה להיות דרך מבחינה משפטית, אם יתקבל נוסח זה שאתה הצעת, אז הסר הטמונה על החוק יוכל לעשות תקנות, הוא לא יוכל בתקנות אלה לקבוע נימוקים. הוא יוכל לקבוע למשל, איך מגישים בקשה, איזה מסמכים דרושים וכו'. אבל אם הכוונה היא להגיע בסופו של דבר לנימוקים מוגדרים לפי אותה השיטה שמציע חבר הכנסת פרי, אז על-ידי התקנות, על-פי נוסח סתמי כזה בחוק, אי-אפשר יהיה להגיע לטשה. יכולות להיות שתי דרכים. דרך אחת, דרכו של חבר הכנסת פרי, להכניס לחוק רשימת נימוקים מפורטים וכאשר יתברר בעתיד שהרשימה אינה מלאה יצטרכו לתקן את החוק - דרך זו מאפשרת ערעור בפני בית-המשפט. דרך שניה היא ההצעה המוצעת כאן. הסר רשאי לפי שיקול דעתו - ... בוועדת המשנה היתה נטייה לקבל את הנוסח המוצע כאן, כי כל העניין הזה של בית המשפט, הגבלת הארצות וכו' זה לגבי כל ההצעות טעור באופן אדמיניסטרטיבי ואין מקום לכלול אותו במסלולים קבועים מראש של נימוקים מפורטים. גם הצעת חבר הכנסת חביבי אינה נראית לי, מפני אותה סיבה. אין המדובר כאן לגבי חוק האזרחות, איננו מדברים על מעמד המשפטי של האנשים שהם חסרי אזרחות והגישו בקשה להתאזרח. מעמדם של אלה נקבע בחוק האזרחות. כל החוק הזה אינו מטפל בזה לכן אין פה מקום לקבוע מעמד לגבי אנשים שהם במקרה אזרחים זרים או חסרי אזרחות ובקשו להתאזרח. כל העניין הזה אינו מסוג העניינים שחוק זה מטפל בהם ומשום כך אני מציע להשאיר את הנוסח המוצע.

ע. אסא:
עד כמה שאני זוכר נאמר בוועדת המשנה שהדרך לבית-משפט גבוה לצדק, לפי סעיף זה, פתוחה.

היו"ר י. ספיר:
מה תהיה התוצאה אם ימחקו את הסלים לפי שיקול דעתו?

א. שוטסקי:
לדעתי יהיה המצב עוד יותר גרוע.

ש. זוסמן:
אעיר משהו ביחס לתוקף דרכון ישראלי לנסיעה לגרמניה. אשכח לדעתי קט את המסא ומתן על השילומים וחילוקי הדעות בעניין זה. לכל הדעות קיים חשבוך הסטורי בין גרמניה לעם היהודי. איננו מקיימים כל יחסים עם עם דצחבן זה ואף איננו מתכווננים למגע זה.

אני מציע לכלול בסעיף 6, סעיף קטן פפד"ד הקובע שבעל דרכון ישראלי לא יוכל לבסוע לשטחי אדמת גרמניה כולה, בה נרצח שליט מעם ישראל ללא עוול בכפו, אלא אם יקבל תעודה מיוחדת מאת רשות שתקבע בתקנות. כאשר אנו באים לקבוע חוק דרכונים הוא לא ישמש לשנה נתינים אלא לתקופה ארוכה יותר. לכן, לא ימכן שחוק הדרכונים לא יכיל סעיף מיוחד בנוגע לסאלת גרמניה.

א. שוטסקי:
כשאני בא לדון בחוק זה, אינני רואה לפני רק את העולה מטרדו או מעירק. אני רואה את העם היהודי בכל תפוצותיו. למשל, היהודי מאמריקה הרוצה לחסל את עסקיו ולעלות לארץ-ישראל - לגבי דידו תהיה חסיבות טרובה לחוק זה, אבל כשיתקל בנוסח החוק המתחיל "הסר רשאי לסרב לפי שיקול דעתו", זה יצטור לו למכשול. היהודי האמריקאי רגיל לקונסטיטוציה שונה - לפירוט. אני מקבל את דברי היועץ המשפטי שקשה להכניס את כל ההגבלות לסעיף זה, לכן אני מציע להכניס לחוק מספר סייגים או שהסר רשאי לסרב במקרים מסויימים, וכאן לפרט את המקרים

ועדת הפנים
11.6.52

ז"ע

המיוחדים בתקנות או בוועדת הפנים.

למעוף זה ברצוני לשאול את המציעים סלידת
טעבר בגרמניה, לאיזה חלק מגרמניה כוונתם:

י. בן-צבי:

אם לגרמניה הטורחית או המערבית?

המדובר הוא לגבי גרמניה כולה.

א. שוטסק:

נקבל קודם כל את הפרינציפ ואחר-כך נדון
בנוסח.

היו"ר י. ספיר:

אני מציע להוסיף בטעמי קטן (צ) את המלים:
"או שלא יהיה להם תוקף" אחרי המלים "יהיה
להם תוקף". תיקון זה יאפשר לכתוב פרט לגרמניה. אחרת - נאלץ לפרט את
שמות הארצות.

י. ישעיהו:

אינני רואה כל סיבה להתנגד לזה.

היו"ר י. ספיר:

אני חושב שמבחינה טכניקית ישנה אפשרות
לכתוב: פרט לגרמניה.

מר שי:

כדי לקבל את הנקודה האחרונה שעמד עליה
חבר הכנסת ישעיהו צריכות להיות בדרכון
שתי אפשרויות. אפשרות של סלידת דרכון לארץ מסוימת ואפשרות לנתינת דרכון
לארץ מסוימת בלבד. לדעתי, כלולים שני דברים אלה בנוסח ואינני חושב שהוא
טעון תיקון.

מר ירינו:

אשר לשאלת מר ספיר בדבר מחיקת המלים "לפי
שיקול דעתו" - לפי עניות דעתי זה לא ישנה דבר. כשכתוב הסדר וסאי ואחד-כך
יש נוסרציה של פעולות - המסקנה המשפטית היא שהוא צריך לעשות פעולות
לפי שיקול דעתו. אולם, כשטפרטים: לפי שיקול דעתו החוק מוכן לקודא ודצו
להשאיר זאת כך.

היו"ר י. ספיר:

שאלתי מכוונת לכך שאם מחיקת מלים אלה
תתן פתח רחב יותר לקבלת ערעור. אם הדבר
אינו כך לא אציע כלל למחוק את המלים האלה.

מר ירינו:

אני סבור כי מבחינה משפטית אין כל הבדל
בין שתי האפשרויות. בשני המקרים בית-המשפט
יבדוק אם הסדר השתמש בסמכויות שלו על-פי שיקולים שבית-המשפט יקבל אותם.
אין כל הבדל במחיקת המלים. אשר לשאלת חבר הכנסת שוטסק - אין לומר
שלא תתכן אפשרות לערעור. בכל מקרה יוכל האזרח לטעון שהאדם אינו מסורציה
פעלה על-פי שיקולים שאינם משפטיים, שיקולים שאינם לענין, שיקולים שאינם
במסגרת החוק ושיקולים שאינם שוטרים על שווייון המקרים הדומים. ובית-הדין
יקבע כי מאחר שהסדר לא השתמש בשיקוליו בהתאם להוראות משפטיות בטלה החלטתו.
שיקול-דעת הסדר נשאר בתוקפו בטענה שהוא נעשה במסגרת משפטית של שיקול-דעת
אדטיניסטטיבי.

בנוגע לשאלת גרמניה, אני חושב שקיימת
כאן טעות יסודית שנפלה מספר פעמים. את נקמת העם היהודי בגרמניה
או בעם הגרמני לא נבטא בחקיקת חוקים. אני מציע בסלב זה להנסיך את כל השאלה
הזאת. לא עטינו זאת בהצהרת העצמאות, ולא נעשה זאת בסום קונסטיוציה אחרת,
על אחת כמה וכמה לא בחוקים אלה. יכולה להתקבל באורח זה הצעתו של חבר הכנסת
זאסמן ביחס להיתר כניסה - אבל זהו ענין טוב לגמרי.

היו"ר י. ספיר:

אני רוצה להציע הצעה לסדר. ככל שאני מהרהר
יותר אני מוצא שלגבי סעיף 6 ויתר החצעות
והבעיות המשפטיות, נראה לי כי הענין הזה יחייב שיקול דעת נוסף. היות ובטענה

11 יבוא סר הפנים על-פי הזמנתנו ומסילא לא נוכל לסיים את הדיון בחוק זה, אני מציע שכל אחד מחברי הוועדה יסקול בדבריו שנאסרו כאן בדבר סמכויות השר, עדוודים ובעיות מספסיות וכן בשאלת גרמניה. לאחר מכן יביאו הצעות מנוסחות לישיבה הבאה.

ד. הכהן:

אני מסכים עם דעת היועץ המספטי, כי מקומן של סעיף בענין גרמניה אינו כאן. אני, אגב, חולק על ענין זה. בכלל אינני אוהד זאת. כי הרי סחד יחוקקו חוק אחר שאי-אפשר להכנס למקום אחר. אם נקח למשל בחשבון את הערבי או את הנוצרי - אזרחי המדינה - הרי לגביהם אין כלל אותו היחס של טינה לגרמניה כפי שהוא מתבטא אצל העם היהודי. אני רוצה לסמור בחוק זה על זכויות האזרחים הבלתי-יהודים ולא להטיל גם עליהם את החשבון שלי.

ש. זיסמן:

הבאתי בחשבון את חוות-דעת חברי הוועדה, שהטילו ספק בכך אם לכלול הצעה זו בסעיף ד. אני הבאתי הצעה לפתוח סעיף משנה לסעיף 6. על-כל-פנים לא אוכל לקבל את הצעתו של היועץ המספטי מר ידין, שיש בניסוח סעיף כזה מסום הנמכת-קומה. אני שואל איפה נעסה את החשבון? אני רואה בסעיף זה את המקום המתאים ביותר למגע עם חוץ-לארץ. נצא לדגוע מן ההסקפות הפוליטיות וננסח את החוק בצורה סכובדת ובמקום בולט שלגרמניה תאסר הנסיעה.

היו"ר י. ספיר:

התמונה ברורה בסובן זה שהחברים גילו דעתם על כל האספקטים שבסעיף 6 וכן ביחס להצעה הנוספת בקטר לגרמניה. ארטה לעצמי לבקס את כל חברי הסיעות לעיין טוב בבעיה על-מנת שלישיבה הבאה נבוא בהצעות ברורות ונצביע עליהן. קיימת עתה הצעת חבר הכנסת פרי בוסף לזה.

אנו נמטיך בדיון. בסעיף 7 בהצעת-החוק נמחנה ובמקומו נוסח סעיף 8: "אדם שמצא דרכון או תעבור, ימסור אותם לתחנת מסטרה תוך טבעה ימים מהיום שמצא".

סעיף 7 - התקבל.

סעיף 8 (קודם סעיף 9) כאן שינינו במקצת לגבי הענשים והקנסות. סעיף 8 הקודם היה מורכב מטבעה סעיפים וטובה עתה לחמיטה סעיפים וטתי פסקאות מסנה. המטרה היא להבדיל בין העונשים והקנסות הטוטלים על אדם שסרב או התרסל בהחזרת דרכון, מיתר העברות שהן הרבה יותר חסורות: זיוף, השתמטות בדרכון שלא כחוק וכדומה.

ועדת המסנה מציעה נוסח זה:

(א) " אדם סעסה אחת מאלה:

- (1) זייף דרכון או תעבור, או טינה ללא רשות כל פרט בהם, או עסה פעולה המכוונת לזיוף או לטינוי כזה;
- (2) החזיק או הסתמט, ביודעין, בדרכון או בתעבור שזוילפן או שטובו ללא רשות;
- (3) הסתמט שלא כחוק בדרכון או בתעבור שאינם שלו או שאין סמו מפורט בהם.
- (4) הניח לאדם אחר להסתמט שלא כחוק בדרכונו או בתעבורו, ואין סמו של אותו אדם אחר מפורט בהם;
- (5) מסר, ביודעין, הודעה כוזבת בפרט חסוב לסם קבלת דרכון או תעבור או לסם הארכתם, טינבים או מיקונים, דינו - סאסר עד שנתיים או קנס עד חמס סאות לירות או טני הענשים כאחד.

(ב) אדם ססירב או התרסל -

- (1) להחזיר דרכון או תעבור לאחר שנצטווה להחזירם;

(2) למסור לתחנת מסטרה דרכון או תעבור ספצא, דינו - מאסר עד שלושה חודשים או קנס עד מאתיים לירות או שני הענשים כאחד.

המאסר מוכפל כדי לתת אינדיקציה כלפי בית המשפט, סרצוי יותר עונש מאסר מעונש קנס כספי. זוהי פרופורציה שאינה מקובלת בדרך כלל בחוקים אחרים.

בהצעת החוק של המטסלה נוסח סעיף 9(5):

"נעזר כמתייצג בדרכון או בתעבור שאינם שלו וסאין סמו מפורט בו. בנוסח הוועדה חלו שינויים אחדים, לאחר דיון מסוין, ובסוף: המונח "מתייצג" נאמר: "הסתמס שלא כחוק בדרכון או בתעבור שאינם שלו או סאין סמו מפורט בהם. בסעיף 9(7) בהצעת החוק של המטסלה נאמר: "או לשם קבלת כל סירות אחר...". חל השינוי: "...או להארכתם, שינויים או תיקונים".

סעיף 8 - התקבל.

סעיף 10(א) בחוק הקודם נמחק: "בכל המסכוינות הנתונות בחוק זה לטר, הפרט למסכות להתקין תקנות, רטאי להתמס גם המנהל הכללי של מטרוד הערים".

אנו עוברים לסעיף 9 בהצעת החוק הנוכחי, קודם סעיף 10(ב): "הטר רטאי להעביר לאחר את מסכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, פרט למסכות להתקין תקנות. הודעה על העברת מסכוינות תפורסם ברשומות".

חלו מספר שינויים, בוועדת המסנה התקבלה הסתייבות חבר הכנסת פרי, להוסיף אחרי המלים "פרט למסכות להתקין תקנות" את המלים "ופרט לתקנות הקטורות בסעיף 6". ישנה עוד הצעה נוספת, שטר אינו רטאי להעביר מסכויותיו לפי חוק זה כולן או מקצתן, פרט למסכות להתקין תקנות ופרט לסירוב או לביטול דרכון.

מר טי:

אני חושב כי הטלת התפקיד של סירוב נתינת דרכון על הטר תגרום להכבדה סיוורת על הטר ועל האזרח כאחד. הטר יכול להתוות את הקודים הכלליים אך אינו יכול לטפל בכל מקרה אינדיבידואלי. ברור, שכל מקרה מחייב אחריות בפני הטר, אולם המסכוינות המועברות על-ידו מועברות לאנשים היכולים לשאת באחריות. אם נקבל החלטה בכיוון זה יוצר מצב שאזק אמנם יכלל הדבר אבל הוא לא ינתן להפעלה מבחינה טכנית וזה יביא לידי זלזול בחוק. אם נבוא להגביל זאת לגבי ביטול בלבד - זה לא מתקבל על הדעת, כי הרי ביטול דרכונים לא נעשה במספר רב כל-כך בניגוד לסירוב. גם לגבי סירוב אינני אומר שאין מקום לערער בפני הטר, הדבר מקובל ואין צורך בציון מיוחד בחוק.

היו"ר י. ספיר:

אני מבדיל בין סירוב לביטול. ביטול הוא אקט חסור יותר. אני מציע להוסיף את המלים

"פרט למסכוינות להתקין תקנות או לבטל דרכון" (ולא תעבור).

ד. הכהן:

אני מקבל את דעת מר ספיר. אם לקבל את דעת חבר הכנסת פרי הרי זה מכביד על האזרח בראש וראשונה. הצעה זו מביאה לכך שהטר יהפך ביום מן הימים לפקיד שלא יוכל למלא את תפקידו אלא תוך זמן רב. מדוע נקח חוק טכני ונחפס בו מה שאין בו? אני מציע לכן, לחבר הכנסת פרי לא להסתייג בנקודה זו.

א. פרי:

לא התקבלה עדיין בסעיף 6 כל החלטה. אם נקבל את סעיף 6 על-פני הנוסח שהצעת - אני סוכן שלא לסייג את מסכויותיו של הטר. אטר לדברי מר טי - אינני רואה כל הכבדה על האזרח. להיפך, זוהי הקלה על האזרח. מדוע זהו סייג לסרירות הפקידותית. אילו נקבל סעיף 6, אז בהתאם לדרכי הביורוקרטיה המקובלת ינהג הפקיד בכל מקרה ומקרה של סירוב או ביטול לפי סיקול דעת, סיקול דעת מסוייג. במקרים יוצאים מן הכלל יונא הדבר בפני סר הפנים.

ועדת הפנים
11.6.52

אני רואה בכך מסוים הקלה לאזרח וסייג לסדרות האדמיניסטרטיביות, ו

אני מבקש מלשכ-ראש הוועדה לדחות את ההחלטה
בסעיף זה כדי שאוכל להתייעץ בדבר.

היו"ר י. ספייר:
מכיון שהתמונה ברורה, אני מציע לחברי הוועדה
לא לחזור לדיון בענין זה. אם תתקבל החלטה
להוסיף את המלים "ולביטול דרכון" אחרי המלים "להתקין תקנות" - תעמוד
הצעת חבר הכנסת פרי מול הנוסח המתוקן המוצע.

הוחלט:

- א. בסעיף 9 תבאנה המלים "ולביטול דרכון
אחרי המלים "להתקין תקנות";
- ב. ההצבעה תערך בישיבה הבאה.

היו"ר י. ספייר:

אשר לשאלה על ערעור לסירוב בתינת דרכון,
אני, על-כל-פנים, חושב שיטנה אפשרות לערעור
כזה. לא ברורה לי שאלה מספטית אחת וברצוני ולסמוע את דעת היועץ המשפטי על
כך. כאשר פרוטוקול של ועדת כנסת מכיל בתוכו דיון מספטי, ועל יסוד זה
הוועדה קבלה או לא קבלה חוק מסויים. במסך הזמן מתעורר ערעור או שאלה
בפני בית-המשפט. מה דין מקרה זה מבחינה מספטית? למעשה, הרי בעת הדיון
הודגש הנושא במיוחד. האם אפשר להוכיח מן הפרוטוקול מה היתה כוונת המחוקק,
כי הוא לא התעלם מטענה מסויימת.

מר ידין:

יש הבדל בין הפרוטוקולים במליאת הכנסת
ובין הפרוטוקולים של הוועדות. החוסר של
מליאת הכנסת הוא חוסר פומבי בטעה שהפרוטוקולים של הוועדות הוא חוסר סודי
זבאופן טכני קשה יהיה להסתמך עליו. לפי טעה לא התקבל חוק שהחוסר הוא
סודי במידה זו שאסור להסתמך בו בבית משפט.

לעצם הענין, אני חושב, שגם דיונים בתוך
מליאת הכנסת יש להם חשיבות מצומצמת מאד לגבי פרוט החוק. ברור שאפשר
להביא בפני השופט את הדיון במליאת הכנסת ולהסיק מכך את המסקנות. אולם,
אי-אפשר להגיד שזה קובע לגבי בית המשפט איך הוא צריך לפרש את-כך את
החוק.

י. הררי:

אני חושב שכל מה שדובר מסביב לחוק אין לו
כל ערך, אלא מה שהוכנס לחוק בלבד. את בית
המשפט זה לא יחייב.

היו"ר י. ספייר:

נעזוב ענין זה. אנו עוברים לסעיף 10.
סעיף 10 מורכב בחלקו מסעיף 7 שבוסל,
שהסך רטאי לסנות בתוכנם של דרכון. או של תעבור שניתנו קודם לכן, לפי סיקול
דעתו. כאן באה הגבלה שהסך המסונה על ביצוע חוק זה, רטאי להתקין תקנות
בכל ענין הנוגע לביצועו, ובכלל זה הפרטים שיפורטו בדרכון ובתעבור
והסיבויים של פרטים כאלה, וכן האגרות שיסולמו בעד סירותים. י. ו. זה.

סעיף 10 - התקבל.

בסעיף 11 ישנה תוספת "... תקנות צווים והודעות
שנעשו ותעודות שניתנו לפי פקודת הפספורטים 1934 יעמדו בתוקפם כאילו נעשו
ונניתנו לפי חוק זה". כוונת החוק, היא שכל עת שהסך לא התקין תקנות לפי
חוק זה, הרי התקנות הישנות יעמדו בתוקפן כאילו נעשו וניתנו לפי חוק זה.

מר ידין:

אשר לסעיף 11, בנוגע לתקנות המהוות חלק
מפקודת הפספורטים 1934, ישנן תקנות שנעשו לפי
פקודה זו ואת חוקפן צריך לסטור עד שתצאנה תקנות חדשות על-ידי הסך. לכן,
אני מציע להוסיף את המלים "תקנות שבתוספת לאותה הפקודה, וכן" לפני המלים
"תקנות צווים".

התיקון לסעיף 11 - התקבל.

סעיף 12: תקפו של חוק זה הוא סיום כ"א בתמוז
תשי"ב 14 ביולי 1952.

היו"ר י. ספיר:

אני רוצה להוסיף, כי במקרה שיתקבל על-ידי
מליאת הכנסת תאריך מאוחר יותר - נקבל זאת.
גם תקפו של חוק האזרחות יתקבל מ-14 ביולי 1952.

מר סי:

נכתוב לעת עתה את התאריך של 14 ביולי. כה
בטעם שהכנסת תדון בחוק אחרי ה-14 ביולי -

היו"ר י. ספיר:

יימחק סעיף זה. חוק הדרכונים צריך לבוא מיד לאחר תחילת תוקפו של חוק
האזרחות, לכן יש צורך לכתוב 14 ביולי על-מנת שחוק זה לא יקדים את חוק
האזרחות. אם יבוא החוק למליאת הכנסת לדיון לאחר מכן - יבוטל הסעיף ותחילת
תוקפו של החוק יחול באופן רטרואקטיבי מ-14 ביולי.

בזה סיימנו את הדיון בהצעת חוק הדרכונים.
בישיבה הבאה, אשר תתקיים ביום ג', 17.6.52, נקבל את ההצעות המנוסחות
ביחס לסעיפים 6 ו-9 ונצביע אותן מול הצעות הרוב.

טרם בואו של סר הפנים, אקרא בפני חברי
הוועדה טלגרמה שנמסרה לידי על-ידי הוועדה לפניות הצבור בדבר תביעת עולי
צפון אפריקה לאיחוד המספחות. (קורא את הטלגרמה).

(סר הפנים - ס. ספירא נכנס לישיבה)

בהזדמנות זו, אני מקדם בברכה את סר הפנים
מר ספירא. בודאי שמע את תביעות עולי צפון אפריקה לאיחוד המספחות. מה
דעתך בענין זה?

סר הפנים - ס. ספירא:

ישנם מקרים אחדים שלא אוחדו חלקי המספחות
מצפון אפריקה. הסוכנות היהודית אחראית לגבי
הנאת האנשים והיא בודקת כל מקרה ומקרה, וקובעת בהתאם לתנאים אם ביכולתה
של המספחה הנמצאת בארץ להחזיק את האנשים שהיא מבקשת להעלותם. כידוע, אנו
דואגים כיום לעלייתם של אנשי עבודה ונוער בעיקר, אולם אין לי ספק שקורים
גם מקרים טרגיים ויש להתחשב בהם. אני מציע, שהתאחדות עולי צפון אפריקה
תמציא למשרד הפנים רשימה מדויקת של האנשים, אנו נבוא במגע עם הסוכנות,
נראה באיזו מידה צודקת התביעה. אחרת, יבקוט משרד הפנים בצעדים המתאימים
למען אהר המספחות האלה.

היו"ר י. ספיר:

אני מבין שלאור הודעה זו אוכל לענות ליוסב-
ראט הכנסת ולסולחי המברק. ברצוני להציב עוד
שאלה לסר הפנים: האם בהתאם לחוק הטבות לא ניתנת כל אפשרות לפעולה?

סר הפנים - ס. ספירא:

בהתאם לטלגרמה זו כלטונה "עברו חדשים וסנים
מאז הוגשו הבקשות והוכנסו כספים לקופת הסוכנות
... וכו' - כל זה בניגוד לחוק הטבות.

א. פרי:

אני מציע להזמין את ב"כ ההתאחדות לדיון נוסף.

היו"ר י. ספיר:

אני מניח שהצעד הראשון נעשה על-ידי סר הפנים.
משרד הפנים יבדר באופן דחוף את הדבר ואני
מניח כי נקבל על כך דו"ח. בין אם הדבר יסודר בין אם לא יסודר נצטרך לעסוק
בבעיה זו גם מבחינה מעשית וגם מבחינה פרינציפיונית.

מר סי:

אני מבקש מאת היוסב-ראט להעביר את העתק
הטלגרמה למשרד הפנים.

היו"ר י. ספיר:

אני מזכין בהחלט.

בישיבה הקודמת סיימנו את הדיון בכמה שאלות
שהוצגו על-ידי חברי הוועדה וד"ר גולדין אף דסם אותן.

ועדת הפניה:
11.6.52

ז"י

אנכם לסכם בקצרה את חילוקי הדעות שהיו בוועדה.
בין היתר היתה דעה להגביל את הסמכות לסרב לתת היתר יצאה לפני מקרים
(בלבד: א) אם יש יסוד לחשש שהיצאה לחוץ-לארץ עלולה לפגוע בבטחון המדינה;
(ב) אם הסבסב לצאת לחוץ-לארץ לצמיתות לא הביא הוכחות מספיקות שסילם את
חובותיו על חשבון המסים המגיעים ממנו למדינה ולרשויות המקומיות, עד יום
יצאתו המסוערת. זוהי הצעתו של חבר הכנסת הרדי למעשה.

בסמכו שתי הערות לגבי נוסא זה על הפרוצדורה
והסכניקה ועל היחס של הפקידות לכל טרדלת. הן המטרדים הוצע להפחית
בטרטרט מטרדים זו ולהביא טיזור פטוט יותר, בין אם המלוכר הוא לגביל סוגי
היתר יצאה מסובכים יותר, או הסוגים שביחס אליהם העניין יותר פטוט, למסל,
היתר יצאה למטרט הבאת רכוש.

הוצגה עוד שאלה על מספר היוצאים לקבל רכוש
בחוץ-לארץ. האם ידוע לטר הפנים מה הביאו אתם אותם האנשים לאחר שחזרו -
אם חזרו.

הוצגה שאלה אם אפשר לקבל אינפורמציה על סוגי
הסירובים שהסתכמו ב-20% -15% מתוך 80,000. במספר כולל זה נמנים פקידים
היוצאים לפמיתות וביחס אליהם לא התעוררה כלל שאלה. אני יכול להניח,
בוודאות, שאחוז הסרובים לא יהיה השווה ביחס בין פקידים המססלה לבין אלה
המבקשים היתר יצאה למען ראות את אביהם הזקן.

טר הפנים - ס. שפירא:
לאו דווקא. אני יכול להרטר לעצמי להביד,
דווקא בטטח זה התביעות מצד פקידים המססלה,
הסוכנות והמפלגות היו יותר גדולות ונתקלו בסרובים. אנו סרובו לסוגי
בקטות אלה יותר טאטר לסוגי בקטות אחרים. אני רוצה טאד טאד לקצץ ביציאות
ודוקא בטטח הפקידותי והמפלגתי.

הינ"ר י. ספיר:
אני מניח שכולם מאוחדים בדעה שהקלות בהיתר
יצאה אינן סכוונות להקלות יותר בטטבע חוץ.
גם במידה שהדבר אינו קטור בטטבע זר היו סיקולים טובים בכחילנת החסדנות
והתגבטה דעה שאין להתעלם מן העובדה של הכרחה בצורה זו או אחרת. הרי
ההרגשה של הקלה בעניין זה בתחום של אי-הקצבת טטבע זר דחוקה נגד ההפטר העלול
להגרם טכך.

ד. הכהן:
אני חוטב, וללא כל ספק, טאחד הסיקולים העקריים
לסירוב פטר הפנים הוא בכל זאת עניין טטבע זר.
כולנו חיים במציאות היטראלית, ויודעים טאנשים יוצאים את הארץ ללא כל
הקצבה בטטבע זר. הם נפטטים בחוץ-לארץ עם אנשים טובים ומחבלים במדינה
מתוך רצון או טלא מתוך רצון ולפעמים אף בתמימות. הם מחבלים קטות בטטבע
זר על-ידי כך שהם בתוקף מציאות מסוימת טוחטים אופרציות "שחורות" בהחלט,
האסורות בארץ. זה נעטה בחוץ-לארץ במידה סיטונית. אני חוטב טיס בזה
טטום חסרון גדול, שהמטרדים המטפלים בדבר אינם בודקים למקורות המחייה
בחוץ-לארץ. ביקורת זו צריכה להטות הן לגבי פקידים גבוהים של המססלה
והן לגבי יתר המבקרים.

הינ"ר י. ספיר:
אני מניח שטרטית זו עושים גם אנשים שמקבלים
היתר יצאה כחוק, עם הקצבת טטבע זר.

ד. הכהן:
אגב, אני בעד זה טינתן טטבע זר בעת טנותנים
היתר יצאה, עקב העובדה טאנשים רבים מטמטטים
בהקדמות זו לרעה. ויתפלצו הטומעים לטטוע כי צד באים יהודים לפריז אל
אנשים טובים בבקטת טכומי טטבע זר על-טנת שהם יחזירן זאת בכסף יטראלי
לקרובי אותם האנשים בארץ. לדעת, צריכה להטות על-ידי המטרדים הנוגעים
בדבר ביקורת על-טנת לטנוע עד כמה טאפטר תופעות אלה.

טר הפנים - ס. שפירא:
אנו עורכים ביקורת.

ד. הכהן:
טדוע אתם חברי הכנסת אינכם רואים את המציאות
הטרה. ואם אקח לדוגמא את המצב באנגליה בטטח
זה, גם טס יטנן הכנדות גדולות, אך בטעה שחבר הפרלמנט מר צ'רצ'יל היה
צריך לנטוע לסווייץ לא נטע לטם לרגל ההקצבה הזעומה שהוקצבה לו בטטבע זר.

ועלת הפנים
11.6.52

הוא ודאי היה יכול להתקיים בסווייץ סמכירת ספריו, ובודאי שהיה נמצא אדם שיסכים בטוחה לאכסנו - אך הוא בטל: ההקצבה זעומה, ואשר לכספים ספריו ספריו טען שזה כספה של המדינה.

הינר י. ספיר:

אני רוצה לסאול את חברי הוועדה סאלה לסדר, לי בראים הנימוקים בעד הפרינציפ להיתר יציאה פחות או יותר ברורים. האם לא רצוי כי נגיע קודם כל לתכליתות, נצביע על הפרינציפ הזה ואחר-כך נוכל להטסיד הלאה בדיון?

י. הרדי:

הצעת החוק סאני מציע אומרת כי כל אדם יוכל לבקש היתר יציאה, סך הפנים יוכל לסרב לתיתו רק מטעמי בטחון ובטענת יציאה לצמיתות כאשר יביא אותו אדם הוכחות ססילס מסיון. מתנגד לדברי חבר הכנסת דוד הכהן בדבר עבירות קשות במטבע. אני תמים דעים אתו שכל המחבל במטבע יוענש ביחס למצב באנגליה אומר, כי שם נותנים 25 לירות סטרלינג לכל אדם היוצא את הארץ ואין מתעניינים במימון הוצאותיו.

א. שוסט:

אני חושב כי כל הבולמוס ליציאה נובע אך ורק סן האיסור, בבחינת "מים גנובים ימתקו ומסיוציא עצמו מן הכלל כפר בעיקרו. וייתכן שעוד זמן נלווכח כל ענין ההברחנות יצא מעורבא פוח באחד הנימוקים כדי להטיל דופי בצבור בשעת הגנה על חוק. נוצר מצב כזה בארץ סמי סרובה לצאת ויס לן קשר עם אחת המפלגות מסיוג מבוקסו. קיים פרוקטציוניזם גדול סאד בטסח זה ועל-ידי כך נוצרה דמורליזציה כזו שהיא באמת מקיימת את כולם. ידועים לי מקרים רבים סאנסיים יוצאים את הארץ לא על-מנת לבלות זמנם אלא על מנת להסתדר, ורבים אף הסתדרו בחזרה לארץ. לכן אני מדחיק לכת מהצעתו של חבר הכנסת הרדי, להודיד כל הגבלה בטסח זה ולהסאיר סמכות לסר הפנים לסרב במקרים סיוחדים - כפי שנהוג בארצות אחרות.

ש. זוסמן:

ברצוני לסאול את סך הפנים מה היו הנימוקים לסרב דווקא ל-20%-15% ממבקשי היתר יציאה? , אני תומך בה. אנו לא יכולים להרשות ואנשים יעקפו אותם. אני יודע מקרים כאלה ואני מציע לקבל את הצעתו סל חבר הכנסת זר וזה יסמס פתרון לכל הטאלות.

ש. הפנים - ס. ספיר:

לסאול חבר הכנסת זוסמן בדבר 20%-15% יסנו כיום אחוז ניכר אשר אינו פונה כלל בבקשות להיתר יציאה מכיון שהוא יודע שכל סידחתו לסוא מסום כך מגיע הסידור ל-20% אולם באותה תקופה סביטלנו כל הצבלה להיתר יציאה לארבעה חודשים השמנה ספיר במאה אחוזים ס-2200 ל-4000.

לדברי חבר הכנסת שוסטק שהבולמוס נובע מאיסור יציאה, לצערי הוא לא עומד על המצב. ישנה תכונה טבעית בעמנו והיא הנדידה. עמנו נדד במשך אלפי שנים וזה נמשך עד היום. אולם, ביום הרבה סאד אנשים נוסעים על-חשבון הברחת כספים ואין בחוץ-לארץ הרבה יהודים טובים המוכנים למסן את הוצאות הנסיעה והאכסנה כשם שמוכנים לאכסן את סר צ'רצ'יל. מסום ס התרוצצות של תן לי פה ואטלס לך סם אינה מוסיפהלצו כבוד. באנגליה מקציבה סמסלה 25 לירות סטרלינג. אני סמעתל ספי אנסיים רבים באנגליה הסטרבים לנסוע אך ורק לרגל הסכום הזעום הסוקצב להם. אני מוכרח לומר כי בטסח זה יש הבדל בין אנגליה וארץ ישראל. זה אינו יכול לנסוע ב-25 לירות וזה נוסע ועוד סחזיר סתנות. אל נביא תמיד הסוואות כי לא כל הסוואה דוטה.

היסוד העיקרי לסרוב ססוד הפנים הוא ענין מטבע הזר. היה לנו בסיון רב בטסח זה ואיננו ורצים להסתבך יותר.

אם אומרים סאפסר לקבל היתר יציאה תסורת כסף, ברצוני לומר כי ערכנו בענין זה חקירה באמצעות הססודה והתברר סלא נעשתה כל סכירה בהיתרי יציאה, אלא תסלום כסף בעד עצת עו"ד, עצה טובה לבקשת היתר יציאה. אני מבקש סכל אלה השומעים מקרים כאלה לססוד לנו. אדרבא תעזרו לנו בזה. אלא, סאפסר לקבוע עובדות כלליות כשעה שאין זה אמת. באים אלי נציגי ספלגות בבקשות סן בונה מידה ואני נענה להן, אך קורים מקרים שגם אני נכשל.

ועדת הפנים
11.6.52

עוד משהו לענין הסחבת. בדקתי את הענינים ולצערי מצאתי שעיקר הסחבת היא במסדר המסחר והתעשייה. הודעתי להם כי אם לא אענה במשך 3-7 ימים אתן היתר יציאה על דעת עצמי. קוראים מקרים שנגרם עיכוב עקב חקירה במשטרה - זה רק במקרים בודדים של חשש מבוסס. מסדרי הפנים עוסק במקרה בדרך-כלל שבועיים שלשה שבועות.

במשך שלוש שנים של קיום המדינה יצאו 22000 איש לביקורים ולבקשת עזרה בחוץ-לארץ מהם 10,000 סוחרים. לא היה מקרה של סירוב מצד המסדר להשקעות, אם כי לא כל המבקשים יצאו למטרות עסק. לא היה כל סירוב להבאת רכוש מחוץ-לארץ והתחשבו גם במקרים יוצאים מן הכלל שחולה היה צריך להיות מלווה על אדם שיטפל בו.

אם כן אני בא לידי מסקנה שהטענה שאין נותנים היתר יציאה לטי שזקוק לה באמת היא אינה טבעית וצודקת, ואולי האשם בנו כי יש להפיץ הסברה רחבה בענין זה, אנו לא הגענו למצב כשה סנוכל לבטל את ההגבלות. אולם צודקת הטענה לתפחית את הסחבת.

שנית, קבענו פרינציפ כי היהודי המסיג מיסון כרטיסו ואכסו מקבל היתר-יציאה, פרט למקרים בלתי סהורים.

שלישית, אנו מחפשים דרך לגביל עולים חדשים בעלי הון לצאת לחוץ-לארץ, לרגלי עסקיהם והעברת הונם לארץ-ישראל. אנו לא גבביל את הארצות אלא את בעלי האמצעים.

אני חושב שבזה אפשר להסתפק לעת-עתה ולא להכניס שינויים טרחיקי לבת בחוק.

קבלנו תמונה ברורה ואנו צריכים לבוא לידי הפרעה. עוסדות סמלי הצעות. האחת של חבר הכנסת הרדי, כפי שנוסחה. והצעה בגדית.

אני מציע לדחות את ההצבעה ליסיבה אחרת. א. פריז

ההצבעה תדחה ליסיבה הבאה, יום ב' (17.6.52). היו"ר י. ספיר
היסיבה סגורה.

הישיבה ננעלת בשעה 12.10.